

Prima instanță: (Judecătoria Ciocana) I. Bulhac
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

D E C I Z I E

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Dumitru Visternicean
Luiza Gafton
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Petica Veaceslav,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Petica Veaceslav
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru limita de vîrstă,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2017, prin care a fost admis
apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătoriei
Ciocana municipiul Chișinău din 14 iulie 2016 și emisă o nouă hotărâre, prin care
acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La data de 03 mai 2016, Petica Veaceslav a înaintat cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru limită de vîrstă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 30 aprilie 2015, i-a fost
stabilită pensia pentru limită de vîrstă.

Menționează că, la data de 12 august 2015, Casa Teritorială de Asigurări Sociale
Ciocana municipiul Chișinău a emis decizia nr. 84, prin care i-a refuzat includerea
sumelor reflectate în certificatul de salariu, eliberat de către SRL „Sirius-SC”, decizie
pe care a contestat-o, iar prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 19
noiembrie 2015 i s-a refuzat în anularea deciziei.

Afirmă că, ulterior, a depistat și certificatul de salariu, eliberat de către
Cooperativa „Vodolaz”, din care motiv a solicitat repetat recalcularea pensiei.

Susține că, pensia i-a fost calculată incorect, deoarece la stabilirea mărimii acesteia,
pârâta nu a luat în calcul venitul mediu lunar rezultat din activitatea sa la două
întreprinderi și, anume, la SRL „Sirius-SC”, angajat în baza contractului individual de
muncă pe perioada mai 1995 – noiembrie 1998, fapt confirmat prin certificatul de salariu
din 24 noiembrie 1998, precum și la Cooperativa „Vodolaz” (Кооператив ВОДОЛАЗ),

în perioada octombrie 1988 - decembrie 1991, fapt confirmat prin certificatul de salariu din 04 februarie 1992.

Relevă că, la data de 02 februarie 2016, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău o cerere, prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în venitul mediu asigurat a veniturilor obținute la SRL „Sirius-SC” și Cooperativa „Vodolaz”.

Afirmă că, prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana mun. Chișinău nr. 1372 din 12 martie 2016 i s-a refuzat în recalcularea pensiei pe motiv că, conform informației parvenite de la Federația Sindicală din Republica Moldova „Moldova-Business-Sind”, în perioada anilor 1988-1991, Cooperativa „Vodolaz” nu s-a aflat la evidență și nu au fost achitate contribuții în Fondul asigurărilor sociale, iar referitor la certificatul eliberat de către SRL „Sirius-SC”, a motivat că, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de către organele abilitate, însă nu a motivat dacă sunt sau nu autentice certificatele de salarizare și în ce mod a fost efectuată procedura de control, făcând referire doar la faptul că a fost contactată contabilă Galina Ișenco.

Invocă că, la data de 22 martie 2016, a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere prealabilă, prin care a contestat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, care prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-295/16 din 15 aprilie 2016 nu a fost soluționată, fiind informat că a primit răspuns de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău.

Consideră aceste refuzuri neîntemeiate și pasibile anulării.

Invocă că, atât Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, cât și Casa Națională de Asigurări Sociale incorect au stabilit că, certificatele de salariu prezentate nu constituie temei pentru a include în baza de calcul a pensiei veniturile realizate, mai mult, instituțiile abilitate nu au elucidat circumstanțele și au aplicat eronat prevederile legii, or, aceste certificate sunt eliberate în modul corespunzător.

Solicită recunoașterea dreptului său la recalcularea pensiei, anularea refuzului exprimat prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău nr. 1372 din 12 martie 2016 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-295/16 din 15 aprilie 2016, constatarea faptului că sumele indicate în certificatele de salariu eliberate de către SRL „Sirius-SC” la data de 24 noiembrie 1998 și Cooperativa „Vodolaz” la data de 04 februarie 1992 urmau a fi introduse la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă și obligarea pârâtei de a-i recalcula pensia pentru limită de vîrstă, cu includerea sumelor prevăzute în certificatele de salariu, eliberate de către SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 și Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992.

Ulterior, Petica Veaceslav a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtei a sumei de 3000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Pe parcursul examinării cauzei, Petica Veaceslav și-a concretizat cerințele, solicitînd anularea refuzului exprimat prin răspunsul nr. 1372 din 12 martie 2016, eliberat de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău și răspunsul nr. 295/16 din 15 aprilie 2016, eliberat de către Casa Națională de Asigurări

Sociale, constatarea faptului că sumele indicate în certificatele de salariu, eliberate de către SRL „Sirius-SC” la data de 24 noiembrie 1998 și Cooperativa „Vodolaz” la data de 04 februarie 1992, urmau a fi incluse la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, de a-i recalcula pensia pentru limită de vârstă începând cu luna următoare datei adresării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, cu includerea în calcul a stagiului de cotizare și a venitului asigurat în conformitate cu certificatele de salariu, eliberate de SRL „SIRIUS-SC” la 21 noiembrie 1998 pentru perioada 01 mai 1995 – 30 noiembrie 1998 și de Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 pentru perioada 01 octombrie 1988 - 31 decembrie 1991, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i achita diferența dintre pensia recalculată și pensia achitată începând cu luna următoare datei adresării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a sumei de 3 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana municipiul Chișinău din 14 iulie 2016, acțiunea înaintată de Petica Veaceslav a fost admisă parțial.

S-a declarat nul refuzul constat prin răspunsul nr.1372 din 12 martie 2016, eliberat de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana mun. Chișinău și răspunsul nr. 295/16 din 15 aprilie 2016, eliberat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a constatat faptul că, sumele din certificatele de salarizare eliberate de către SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 și Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 urmau a fi introduse la calcularea pensiei pentru limita de vârstă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limita de vârstă lui Petica Veaceslav, începând cu luna următoare datei adresării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, cu includerea în calcul a stagiului de cotizare și a venitului asigurat în conformitate cu certificatele de salarizare, eliberate de SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 pentru perioada 01 mai 1995 – 30 noiembrie 1998 și de Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 pentru perioada 01 octombrie 1988 – 31 decembrie 1991 și să recalculeze diferența dintre pensia recalculată și pensia achitată începând cu luna următoare datei adresării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău.

În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016 a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 mai 2017, a fost admis recursul declarat de Petica Veaceslav, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2017, a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătoriei Ciocana municipiul Chișinău din 14 iulie 2016 și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea înaintată de Petica Veaceslav a fost respinsă.

La 13 octombrie 2017, Petica Veaceslav a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Petica Veaceslav, în motivarea recursului a menționat că contractul individual de muncă încheiat la data de 12 octombrie 1998 cu Cooperativa ”Vodolaz” și certificatul de salarizare nr. 05 eliberat de ultima la data de 04 februarie 1992 sunt acte care confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat.

La fel, a menționat că dreptul la pensie este garantat de art. 2 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, iar conform art. 2 din legea menționată, fiecare cetățean are dreptul la pensia integrală, iar calcularea incorectă a pensiei este o încălcare a dreptului la pensie.

Consideră că neinclusiunea în venitul mediu a salariilor în baza certificatelor prezentate, constituie temei de recalculare a pensiei.

La fel, reiterează că informația din actele prezentate de asigurat trebuie infirmată în mod direct prin probe, iar simpla referire la faptul că Casa Națională de Asigurări Sociale este în imposibilitate de a verifica informația, nu constituie temei de a fi inclusă în calcularea pensiei.

În consecință, consideră că instanța de apel prin examinarea superficială a argumentelor prezentate, a emis o hotărâre nemotivată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 20 iulie 2017.

Astfel, recursul declarat de Petica Veaceslav la 13 octombrie 2017, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din actele cauzei rezultă că la data de 30 aprilie 2015, Petica Veaceslav beneficiază de pensie pentru limita de vârstă.

La data de 02 februarie 2016, Petica Veaceslav s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău cu cerere, prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru limita de vârstă, cu includerea în calcularea pensiei a sumelor prevăzute în certificatele de salarizare eliberate de SA ”Sirius” la 24 noiembrie 1998 și SC ”Vodolaz” la 04 februarie 1992 (f.d. 13).

Deoarece nu a primit răspuns la cererea adresată, la 10 martie 2016, Petica Veaceslav s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, solicitând examinarea cererii depusă la 02 februarie 2016 (f.d. 14).

Casa Națională de Asigurări Sociale, prin răspunsul din 12 martie 2016, a comunicat lui Petica Veaceslav că conform deciziei Casei Teritoriale de Asigurări

Sociale Ciocana municipiul Chișinău nr. 84 din 12 august 2015, a fost respinsă cererea de reexaminare a pensiei, deoarece nu este posibil de verificat corespunderea salariului indicat în certificate cu documentele de arhivă, în baza cărora a fost eliberat.

Nefiind de acord cu răspunsul primit, Petica Veaceslav a înaintat cerere de chemare în judecată, solicitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limită de vârstă și repararea prejudiciului moral.

Fiind investită cu judecarea pricinii, prima instanță a admis parțial acțiunea și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limita de vârstă lui Petica Veaceslav începând cu luna următoare datei adresării către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău, cu includerea în calcul a stagiului de cotizare și a venitului asigurat în conformitate cu certificatele de salarizare, eliberate de SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 pentru perioada 01 mai 1995 – 30 noiembrie 1998 și de Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 pentru perioada 01 octombrie 1988 – 31 decembrie 1991 și să recalculeze diferența dintre pensia recalculată și pensia achitată începând cu luna următoare datei adresării la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana municipiul Chișinău. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Instanța de apel, a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, a casat hotărârea Judecătoriei Ciocana municipiul Chișinău din 14 iulie 2016 și a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea înaintată de Petica Veaceslav a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că la stabilirea pensiei lui Petica Veaceslav, Casa Națională de Asigurări Sociale în mod legal nu a luat în calcul certificatul de salariu nr. 05 din 04 februarie 1992 pe perioada de activitate octombrie 1998-decembrie 1991 la SC ”Vodolaz”, or potrivit informației parvenite de la Federația Sindicală din Republica Moldova ”Moldova-Business-Sind”, de către SC ”Vodolaz” nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale obligatorii.

De asemenea, instanța de apel a concluzionat că referitor la copia contractului individual de muncă prin cumul la SRL „Sirius-SC” și certificatul de salariu din 24 noiembrie 1998 eliberat de SRL „Sirius-SC” pentru perioada de activitate mai 1995-noiembrie 1998, care nu are număr, a apărut necesitatea efectuării controlului veridicității acestuia.

Însă, dat fiind faptul că acest certificat nu a putut fi verificat și anume că nu a fost posibil de constatat corespunderea salariului indicat în certificat cu documentele de arhivă, în baza cărora a fost eliberat, nu este posibilă reexaminarea dreptului la pensie.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță a examinat cauza cu aplicarea corectă a normelor de drept material și a emis o hotărâre legală.

La caz, Colegiul reține că modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare este reglementat de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998 (republicată în Monitorul Oficial nr. 42-44 din 12 martie 2004).

Conform art. 2 alin.(1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie îl au asigurații domiciliați în Republica Moldova, precum și persoanele care, la data stabilirii pensiei, nu au calitatea de asigurat, dar îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege. El se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări contra riscurilor sociale reprezentate de pierderea capacității de muncă (datorită vârstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului.

Articolul 8 alin.(1) și (2) al aceleiași legi, prevede că baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate.

Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioada de cotizare, cotele de contribuții stabilite și numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

Conform art. 51 alin. (1) și (2) al legii menționate, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit.

Modul de confirmare a stagiului de cotizare menționat la alin.(1) se stabilește de către Guvern.

Iar conform art. 52 alin. (3) al legii citate supra, venitul asigurat se confirmă prin documentele eliberate de întreprinderi, organizații, instituții în care și-au desfășurat activitatea asigurații sau de organele ierarhic superioare, precum și de arhive. Documentele menționate se perfectează în modul stabilit de Guvern.

Astfel, conform prevederilor art. 52 alin. (3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, Petica Veaceslav întru argumentarea pretențiilor privind recalcularea mărimii pensiei, a prezentat certificatele de salarizare, eliberate de SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 pentru perioada 01 mai 1995 – 30 noiembrie 1998 și de Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 pentru perioada 01 octombrie 1988 – 31 decembrie 1991.

Conform art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului.

Contrar prevederilor menționate, Casa Națională de Asigurări Sociale, avînt în speță calitatea de pârît, nu a probat că informația din certificatele de salarizare prezentate de Petica Veaceslav nu sunt veridice.

Cu atît mai mult, nu s-a confirmat că certificatele menționate prezintă o informație neveridică, or însuși reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale a susținut imposibilitatea verificării autenticității certificatelor de salariu.

Or, referirea formală la această circumstanță nu exclude temeinicia pretențiilor lui Petica Veaceslav, deoarece materialele cauzei nu atestă contrariul.

Totodată, Colegiul consideră ca fiind neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a lua în calcul sumele indicate în certificatul de salariu de la Cooperativa „Vodolaz” pentru perioada 01 octombrie 1988 – 31 decembrie 1991, pe motiv că conform informației parvenite de la Federația Sindicală din Republica Moldova ”Moldova-Business-Sind”, de către SC ”Vodolaz” nu au fost achitate contribuții în Fondul Asigurărilor Sociale.

La caz, urmează a se menționa că în sensul art. 1 al Legii sindicatelor nr. 1129 din 07 iulie 2000, sindicatele reprezintă asociații din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor, și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor.

Conform pct. 1 al Statutului Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 937 din 13 noiembrie 2014, Casa Națională de Asigurări Sociale este o autoritate publică autonomă, de nivel național, subordonată Guvernului,

care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale din Republica Moldova.

Prin urmare, anume Casa Națională de Asigurări Sociale este autoritatea competentă care ține evidența contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale.

Deci, prima instanță întemeiată a concluzionat că certificatele de salarizare, eliberate de SRL „Sirius-SC” la 24 noiembrie 1998 pentru perioada 01 mai 1995 – 30 noiembrie 1998 și de Cooperativa „Vodolaz” la 04 februarie 1992 pentru perioada 01 octombrie 1988 – 31 decembrie 1991, sunt acte care confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat ale lui Petica Veaceslav, conform prevederilor legale.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță corect a aplicat prevederile legale și întemeiată a concluzionat despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii.

Prin urmare, se constată că concluziile instanței de apel sunt greșite, iar soluția adoptată neîntemeiată, reieșind din interpretarea eronată a prevederilor legii.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Petica Veaceslav, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A admite recursul declarat de către Petica Veaceslav.

A casa decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2017 și a menține hotărârea Judecătoria Ciocana municipiul Chișinău din 14 iulie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Petica Veaceslav împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Luiza Gafton

Dumitru Mardari